

Møte onsdag den 15. februar 2012 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 54):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Per Arne Olsen vil framsette to representantforslag.

Per Arne Olsen (FrP) [10:00:46]: Jeg vil på vegne av Kari Kjønås Kjos, Jon Jæger Gåsvatn og meg selv framsette et forslag om å utvide ordningen med hjertepumpe som varig behandling, ikke bare som bro til transplantasjon, og i tillegg et forslag om å sikre helsepersonell faglig oppdatering på legemiddelfeltet.

Presidenten: Representanten Trine Skei Grande vil framsette et representantforslag.

Trine Skei Grande (V) [10:01:26]: På vegne av Borg-hild Tenden og meg sjøl vil jeg framsette et forslag om klimatiltak i Norge. Det er det mest omfattende representantforslaget jeg i min tid har vært med på å fremme, og består av 45 tiltak.

Presidenten: Representanten Siri A. Meling vil framsette et representantforslag.

Siri A. Meling (H) [10:01:52]: På vegne av representantene Peter Skovholt Gitmark, Lars Myraune, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om en tiltaksplan for å redusere konsesjonsbehandlingstiden for kraftutbygginger og overføringsnett.

Presidenten: Representanten Gjermund Hagesæter ønsker å framsette et representantforslag.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:02:24]: På vegner av stortingsrepresentantane Morten Ørsal Johansen, Åge Starheim og meg sjølv har eg gleda av å setje fram eit representantforslag om incentiv for å få fortgang i arbeidet med ein meir effektiv og robust kommunestruktur.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:53]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:03:21]: La meg først få lov til å si at jeg synes det er veldig hyggelig at statsministeren kommer til Stortinget, det er lenge siden vi har sett ham. Det å utfordre posisjonen er nettopp en viktig del av demokratiet.

I den senere tid har det vært mange relativt oppsiktsvekkende oppslag i media som avslører noe vi egentlig allerede vet, nemlig at det er et dramatisk og betydelig etterslep på utdatert utstyr ved landets sykehus. Det er så gammelt og utdatert at det fra flere hold blir uttrykt at det er fare for pasientsikkerheten.

Jeg vet at veldig mange bruker eBay, bl.a. for å lete etter deler til veteranbiler som har gått ut av produksjon, men det blir jo ganske absurd når man ser norske leger sitte på eBay for å finne reservedeler og utstyr som skal brukes i behandlingen av norske pasienter. Når vi er kommet dit, forteller det i hvert fall Fremskrittspartiet at det nå er på tide å fatte vedtak om en investeringsplan med øremerkede midler for å sikre at alle landets sykehus kan fornye utstyrsparken sin til forsvarlig pasientbehandling. Bare ved Helse Sør-Øst anslås etterslepet til over 3 mrd. kr. Oslo universitetssykehus alene har et etterslep på nærmere 2 mrd. kr for å få moderne utstyr til forsvarlig pasientbehandling.

Mitt spørsmål til statsministeren er veldig enkelt: Vil han støtte Fremskrittspartiets forslag om en finansieringsplan med øremerkede midler til å erstatte utstyret ved landets sykehus?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:05:15]: Regjeringen vil øke bevilgningene til sykehusene, slik at de kan bruke penger på det de mener er best og viktigst for pasientene, og for ytterligere å heve kvaliteten i norske sykehus. Det vil være en kombinasjon av investeringer i utstyr, investeringer i bygg og investeringer i mennesker: personell, leger, sykepleiere og annet helsepersonell.

Utgangspunktet er at det *er* mangler i norsk sykehusvesen. Det er grunnen til at vi har økt bevilgningene med rundt 10 mrd. kr og vil fortsette å øke bevilgningene. Grunnen er også at det blir stadig flere som jobber i norske sykehus – 120 000 mennesker jobber i norske sykehus, flere enn noen gang – og at vi behandler flere pasienter enn noen gang tidligere. Likevel er det mangler. Derfor vil vi fortsette opptrappingen. Men jeg tror det er lurt at vi gir sykehusene noe frihet til å bestemme hvordan vi får mest helse igjen for de ekstra kronene de får i år, og også kommer til å få neste år.

Det viktigste regjeringen gjør, er å være opptatt av kvaliteten i helsevesenet, og det gjør vi ved å måle mer kvalitet. Da ser vi at det er mangler, at det er skader. Men vi ser også, når vi sammenligner med andre land, at vi nå har et av verdens aller beste helsevesen. Der vi har sammenlignbare tall, f.eks. for kreft, ligger Norge absolutt på topp når det gjelder overlevelse. Det er 30 000 mennesker som får kreft hvert eneste år i Norge. Det er mange som har

vonde opplevelser knyttet til det, men det er heldigvis stadig flere som overlever. For de krefttypene vi kan sammenligne – f.eks. brystkreft, livmorhalskreft og en del andre kreftformer – er Norge enten verdens beste eller blant dem som har klart høyest overlevelse. Det viktigste målet på helse er jo om vi lykkes i å behandle flere pasienter og i å gi dem god kvalitet. Der er vi ikke gode nok i Norge, men vi er blant verdens aller beste.

Siv Jensen (FrP) [10:07:17]: Ja, vi har fått med oss rapportene om at veksten når det gjelder tilsetning ved landets sykehus, først og fremst skyldes vekst i administrasjon og byråkrati, ikke nødvendigvis vekst i pasientbehandling. Det er også en utfordring som statsministeren bør ta fatt i. Men han svarer jo det han normalt pleier å gjøre, nemlig at de årlige budsjettene til sykehusene får avgjøre hvilke prioriteringer sykehusene tar.

Problemet er at sykehusene og helseministeren sier rett ut at hvorvidt det blir investeringer til nytt utstyr, avhenger av om sykehusene klarer å gå med et lite overskudd som frigjør midler til det formålet. Det er en uholdbar situasjon over tid. Sykehusene er nødt til å kunne ha en forsvarlig plan som gjør det mulig å erstatte utrangert, utdatert, gammelt helsefarlig utstyr med nytt og moderne utstyr. Vi er nå i en situasjon hvor man bl.a. ved Radiumhospitalet har vært avhengig av private givere for å kunne modernisere utstyrsparken. Jeg antar at det ikke er slik statsministeren ønsker at det skal være.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:08:23]: Jeg tror det er viktig at en regjering som har ansvar for helsevesenet, ser at det er mangler og svakheter, og er utålmodig og prøver å gjøre noe med det, og at regjeringen vokter seg vel for å skjønne situasjonen i helsevesenet. Jeg passer på ikke å gjøre det, og derfor peker jeg på manglene.

Men jeg tror også det er viktig at opposisjonen passer seg for ikke å svartmale. Når man hører på Siv Jensens innlegg, får man inntrykk av at det er veldig triste forhold i norsk sykehusvesen. Sannheten er at vi knapt finner et eneste land i verden som har bedre resultater når det gjelder helse, behandling og overlevelse av alvorlige sykdommer. Det skyldes at vi har satt inn mer penger, mer ressurser i helsevesenet. Vi har ikke brukt penger på administrasjon. Vi behandlet 1,3 millioner flere mennesker ved norske sykehus i 2010 enn vi gjorde i 2005 – så behandlinger og utredninger er økt med 1,3 millioner på de årene. Det er en imponerende økning, og det bidrar til at vi får bedre resultater i helsevesenet.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Per Arne Olsen.

Per Arne Olsen (FrP) [10:09:35]: Spørsmålet var i utgangspunktet om utstyr, og ikke hele regla om at alt er veldig bra. Mye er veldig bra i norsk helsevesen – det erkjenner også Fremskrittspartiet.

Men når vi som helsepolitikere snakker om at det er gledelig med forventet økt levetid, pleier vi å snakke om pasientene, om befolkningen, og ikke om utstyret. Det er,

meg bekjent, en forventet levetid på medisinskteknisk utstyr på 10,2 år, mens gjennomsnittlig levealder på utstyret i Helse Sør-Øst nå er på 10,6 år – altså lenger enn det som er forventet levetid. En strålemaskin i Oslo er nå 19 år gammel – like gammel som min sønn og betraktelig eldre enn bilen til både statsministeren og undertegnede.

Det som bekymrer meg aller mest, er at forskningen også lider under dette. Spørsmålet vil da bli: Vil statsministeren være med på en investeringsplan for å bedre forholdene?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:10:41]: Jeg har en plan. Det er å fortsette å styrke sykehusene, gi dem mer penger og tilføre dem mer ressurser, men ikke minst også omorganisere dem slik at vi får enda mer helse igjen for de store midlene vi bruker på norske sykehus. Det betyr at det også skal bli penger til investeringer i både utstyr og bygg. Siden staten overtok sykehusene, har man investert for 65 mrd. kr. Det er mye penger. Det finnes helt sikkert eksempler på utstyr som er gammelt. Derfor øker vi bevilgningene, slik at vi også kan gjøre noe med det.

Når det gjelder kreftbehandling, som ble nevnt som eksempel, er det slik at det er det området hvor vi har sett den beste framgangen. Fortsatt er det mangler, men vi må jo glede oss over at sannsynligheten for å overleve en kreftdiagnose i Norge er den høyeste i verden – eller blant de aller høyeste i verden – for de målbare kreftformene vi kan sammenligne.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgings-spørsmål.

Bent Høie (H) [10:11:47]: Det en opplever i det norske helsevesen, er at når et sykehus eller en avdeling åpner, er utstyret topp moderne, helt nytt. Så driver en avdelingen i mange år, og til slutt blir utstyret utslitt, utgått på dato, og det er stor fare for f.eks. at det bryter sammen under operasjoner, at det fører til driftsstans og lengre ventetider. Dette er en berg-og-dalbane-holdning til medisinskteknisk utstyr som går ut over pasientsikkerheten, som fører til lengre ventetider og til sløsing med ressurser.

Denne uken har vi opplevd på direktesending på TV 2 at utstyr til gastrokopi brøt sammen og brakk under operasjonen. Det var det som måtte til for at de som jobber på den avdelingen, endelig skulle få gjennomslag for å få penger til nytt utstyr.

På Oslo universitetssykehus er det 700 ulike IT-systemer. Når vil regjeringen legge vekk sin private allergi og åpne opp for at også norske sykehus kan samarbeide med private leverandører om å sikre en jevn standard og jevn kostnads... (presidenten klubber)

Statsminister Jens Stoltenberg [10:12:54]: Som vi har vært inne på, finnes det mange eksempler på varierende kvalitet på utstyr på norske sykehus. Det finnes eksempler på utstyr som er topp moderne og veldig bra, og så er det mye utstyr som helt sikkert er sånn passe bra, og så er det eksempler på utstyr som er for dårlig. Det er altså grunnen til at vi øker investeringene i sykehus, bevilger mer penger, og at det investe-

res milliardbeløp hvert eneste år, og mer enn noen gang før.

Men det viktigste målet på om vi lykkes i sykehusene, er kvaliteten på behandlingen. Da er målet om vi greier å gjøre folk friske ved norske sykehus. Det greier vi altså i større grad enn før, vi greier det i større grad enn andre land, og det er 1,3 millioner flere behandlinger og utredninger ved norske sykehus nå enn i 2005. Dermed har jeg ikke sagt at alt er bra, men jeg har sagt at det er framgang fordi vi satser mer på sykehus. Vi skal fortsette denne satsingen, og så ønsker vi å oppnå enda bedre resultater enn vi klarer i dag.

Presidenten: Laila Dāvøy – til oppfølgings spørsmål.

Laila Dāvøy (KrF) [10:14:04]: Vi hører at det er stor mangel på medisinskteknisk tilfredsstillende utstyr. Men det kanskje mest alarmerende når det gjelder Oslo universitetssykehus, er at det er full stopp i utviklingen av IKT-løsninger etter at det innkjøpte systemet ble avbestilt i fjor. Som vi hørte, opererer de nå med 700 ulike datasystemer, og de har ikke felles journalsystem. Det er alvorlig når de i tre år har vært ett helseforetak. Ifølge ansatte er Oslo universitetssykehus nå tilbake på samme funksjonsnivå når det gjelder IKT, som det var før fusjonen startet for tre år siden.

Mitt spørsmål er: Hvordan kan statsministeren og regjeringen fortsette omstillingen ved Oslo universitetssykehus i samme tempo som planlagt, når en av de viktigste forutsetningene for god pasientsikkerhet, nemlig et oppegående og kompatibelt IKT-system, ikke er etablert?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:14:58]: For det første er det slik at det å få et bedre og mer enhetlig IKT-system i sykehusene – og her er regjeringen helt enig med opposisjonen på Stortinget – er viktig og avgjørende for å få bedre kvalitet på helsetjenestene. Derfor er det arbeidet igangsatt. Det er egne programmer, egne oppfølgingsprosjekter, for å få et mer helhetlig IKT-system i norsk helsevesen. Det har pågått en stund – et stort og omfattende arbeid må gjøres.

Når det gjelder Oslo universitetssykehus, er det også arbeid der. Problemet var at det man hadde satt i gang, viste seg ikke å fungere, og så har man begynt på et nytt prosjekt. Helse Sør-Øst vil fortsette omorganiseringen av Oslo universitetssykehus, men hele tiden på en måte som gjør at man sikrer pasientsikkerheten. Kommer det fram eksempler og tilsynsrapporter som viser at nå går man for fort fram, vil man selvfølgelig ta hensyn til det i gjennomføringen. Men at vi skal gjennomføre den omorganiseringen, er jeg sikker på, fordi det bidrar til å fremme helse og bedre kvalitet.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:16:22]: Hvis man ser på de internasjonale nyhetssendingene hver dag, er det for øyeblikket god grunn til å prise seg lykkelig for at vi bor i Norge. Situasjonen i flere land med utfordringer når det gjelder

innstramninger i budsjetter og høy ungdomsarbeidsledighet, gjør at vi bør være ydmyke med tanke på hvor bra vi har det i Norge.

Likevel er det hver uke nordmenn som opplever usikkerhet om sin jobb. Det er bedrifter som varsler utflagging og nedlegging i Norge. Det er flere som rapporterer om vanskeligere konkurranseforhold. Det betyr at vi aldri bør hvile når det gjelder spørsmålet om hvordan vi bedrer og sikrer norske arbeidsplasser. Norsk økonomi er på vei til å bli ikke bare todelt, men sannsynligvis tredelt: Offentlig sektor og oljerelatert sektor går bra, men den konkurranseutsatte private sektoren sliter betydelig.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Hva har han tenkt å gjøre for å sikre konkurransekraften til den delen av norsk næringsliv som konkurrerer ute, og som opplever de største utfordringene?

Førrige uke la Norsk Industri frem en rapport som viser at på flere områder er norsk konkurransekraft svekket. Noen ting har politikerne ikke kontroll over, andre ting har vi kontroll over, f.eks. hva vi bruker penger på gjennom statsbudsjettet. Det Norsk Industris rapport viser, er at for andre år på rad er det nullvekst i bevilgningene til forskningen. I tillegg viser den at næringsrettet forskning er blitt mindre. Den viser at det har blitt økt skattlegging av bedrifter og eiere i Norge. Fra før vet vi, fra nasjonalbudsjettet, at produktivitet utviklingen i Norge i en periode har vært – og fortsatt er – lavere enn det som skal til for å holde velferdssamfunnet Norge finansiert i fremtiden. Hva er statsministerens strategi?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:18:29]: For det første mener jeg det er veldig viktig at vi diskuterer hva vi kan gjøre for å trygge norsk økonomi. For det andre er det jo slik at det farligste vi gjør i landet vårt, er å tro at oljen alltid vil redde oss. Oljeinntektene er en fordel å ha i norsk økonomi, men de er ingen garanti for at det går bra. Vi hadde oljeinntekter på 1990-tallet – likevel fikk vi finanskrise, bankkrise, gjeldskrise og høy arbeidsløshet. Det var tilløp til noe av det samme på begynnelsen av 2000-tallet. Da hadde vi oljepenger, men også en kraftig nedbygging av norsk industri og voksende arbeidsløshet. Så det ene som det er viktig å ha med seg, er at oljepengene gir oss muligheter, men de må forvaltes på en god måte dersom vi skal unngå å få problemer – arbeidsløshet og redusert verdiskaping – i privat sektor. Det andre er at regjeringen har mange tiltak som vi gjennomfører – og vil gjennomføre – for å trygge private, konkurranseutsatte norske bedrifter.

Punkt nr. 1 er å holde orden på de grunnleggende tingene i norsk økonomi, som ansvarlig oljepengebruk og rente- og kronekurs.

Punkt nr. 2 er satsing på samferdsel. Samferdselsinvesteringene er vi i ferd med å øke med opp mot 10 mrd. kr per år – langt høyere enn det man har gjort tidligere – og det begynner å gi resultater.

Punkt nr. 3 er satsing på innovasjon og forskning – og her er det økt med flere milliarder kroner siden 2005.

Punkt nr. 4 er forenkling: Mange regjeringer har snakket om forenkling, denne regjeringen har gjennomført betydelige forenklingstiltak for næringslivet, bl.a. fjer-

ning av revisjonsplikten og lavere krav til aksjeselskaper.

Punkt nr. 5 er det jeg vil kalle mer målrettede tiltak mot særskilte næringer – verftspakken, som kom for et par år siden, og det som nå har kommet med GIEK, med en ny statlig og tryggere eksportfinansieringsordning, eller det man gjør f.eks. med å tilrettelegge for utvikling av norsk olje- og gassvirksomhet.

Dette er eksempler på næringsrettede tiltak som er viktige for norske bedrifter.

Erna Solberg (H) [10:20:38]: Jeg er glad for statsministerens analyse. Vi er enig i veldig mye av disse tingene, ikke minst bekymringen for at den delen av norsk næringsliv som ikke er oljerelatert, nå kan stå i fare for å bli nedlagt og flyttet ut. Det vil svekke velferdsfinansieringen i Norge i årene fremover. Men det er litt påfallende – en uke etter at Norsk Industri har lagt fram dokumentasjon med statens egne tall – å høre statsministeren si at man har satsset mye på forskning, når man altså legger frem at dette er andre året på rad med nullvekst i bevilgningene til forskning, at det er mindre bevilgninger til næringsrettet forskning, og hvor man dokumenterer at bedriftene i Norge betaler økt skatt gjennom endringer i eiendomsskattesystemer, retaksringer, avgiftsbelegging og ikke minst en veldig bedriftsfiendtlig formuesskatt.

Da er mitt spørsmål tilbake til statsministeren: Er det en god strategi å øke skatten og svekke forskningen for å sørge for at konkurranseutsatt næringsliv faktisk går bedre fremover?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:21:39]: Denne regjeringen fører en bedriftsvennlig politikk. Vi har økt forskningen, og vi har laget et mer forutsigbart og ryddig skattesystem.

Siden vi overtok, er det skapt over 207 000 nye arbeidsplasser i private bedrifter i Norge – i de fire årene den forrige regjeringen satt, ble det skapt 26 000. Så vi snakker om en kvanteforskjell når det gjelder hvor mye vekst det har vært i privat næringsvirksomhet. Det har vært en vesentlig større vekst i private bedrifter i Norge, i privat næringsliv i Norge, under denne regjeringen sammenlignet med den forrige. Så sier jeg ikke at vi ikke kan gjøre ting bedre. Vi skal hele tiden anstrenge oss for å gjøre ting enda bedre og trappe opp innsatsen, men å høre fra representanten Solberg at denne regjeringen er bedriftsfiendtlig, når vi altså har sju-åtte ganger sterkere vekst i privat sysselsetting nå enn under den forrige regjeringen, er – med respekt å melde – litt underlig.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Jan Tore Sanner.

Jan Tore Sanner (H) [10:22:46]: Det er ikke overraskende at det ble skapt mange arbeidsplasser i perioden 2004–2008, da det var sterk vekst i verdensøkonomien. Det vi derimot har sett etter finanskrisen, er at Norge har tapt arbeidsplasser i privat sektor, mens det har blitt veldig mange nye arbeidsplasser i offentlig sektor. I land som

Sverige og Tyskland skapes det nå flere arbeidsplasser i private bedrifter.

Det rapporten til Norsk Industri viser, er at bedriftene trenger en regjering som gir bedriftene medvind og ikke motvind. Statsministeren sier at han er åpen for å gjøre ting bedre. Da bør han også svare på de to helt konkrete utfordringene han fikk fra representanten Erna Solberg. Det handler om skatt, og det handler om forskning og utvikling. Det er dokumentert at det har vært nullvekst i bevilgningene til forskning og utvikling. Å bevilge til forskning og utvikling er kanskje noe av det aller viktigste vi kan gjøre for bedriftene i fremtiden. For det andre er det dokumentert at skattene for bedriftene har økt. Vil statsministeren gjøre det bedre? Er han åpen for å snu når det gjelder forskning, og når det gjelder skattepolitikken?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:23:56]: Først til diskusjonen om antall sysselsatte. Det er riktig at da finanskrisen slo inn over verdensøkonomien, også norsk økonomi, var det en nedgang i antall sysselsatte i private bedrifter. Nå ser vi igjen en vekst. Det er altså ikke noen tvil om at det er mange flere som satser på privat næringsvirksomhet, som starter, er gründere, og som lykkes i å skape private, lønnsomme bedrifter i Norge – under denne regjeringen som under den forrige. Jeg sier ikke at det bare skyldes at vi har slik en utmerket regjering, jeg sier bare at det er pussig å høre representanter for den forrige regjeringen si at vi fører en bedriftsfiendtlig politikk – når vi har en vekst i privat sysselsetting som er ca. syv ganger så sterk som det den var under den forrige. Det er mitt eneste poeng når det gjelder tall.

Når det gjelder skatt, er det riktig at vi har gjort omlegginger i skattesystemet. Det totale skattetrykket er videreført, men vi har gjort omlegginger som har gjort skattesystemet mer rettferdig. Det er nettopp i den perioden vi har hatt en formidabel vekst.

Det er mange land i Europa som ikke har formuesskatt, men de har altså to–tre ganger så høy arbeidsløshet som vi. Så det er ikke slik at fjerner man formuesskatten, blir det lavere arbeidsløshet og mer verdiskaping. Norge er bevis på at det går helt an å ha høy verdiskaping og formuesskatt.

Presidenten: Ketil Solvik-Olsen – til oppfølgings-spørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:25:23]: Jeg tror mange av de landene som statsministeren refererer til, ville sagt at hadde en hatt oljen, hadde en hatt høyere verdiskaping. Her er det en vesentlig forskjell.

Dette spørsmålet reises fordi heller ikke opposisjonen tror at vi kan leve av oljen alene i framtiden, men vi er bekymret fordi vi ser en del statistikker som statsministeren ikke viser til. Før regjeringen overtok, var det en gjennomsnittlig vekst i BNP i reelle priser på 42 mrd. kr i året. Etter at den overtok, har det vært en vekst på 16 mrd. kr i året. Produktivitetsveksten var på 2,2 pst. årlig fram til den overtok – og har vært på minus 1,44 pst. etter at den overtok. Det nytter ikke bare å skryte av at flere folk jobber, når de åpenbart er mindre produktive enn det de var før.

Vi er bekymret for den kraftforedlende industri, for konkurranseutsatt industri. I lys av alle de utfordringene vi har, i lys av de mulighetene vi har med hele oljeformuen vår, vil regjeringen legge fram en industrimelding, slik at vi kan diskutere dette i et litt større perspektiv og med litt lengre taletid?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:26:27]: Det viktigste målet på om vi lykkes i den økonomiske politikken, er om vi lykkes i å ha folk i jobb, ha lav ledighet. Vi har den høyeste sysselsettingen noensinne, og vi har den laveste ledigheten i Europa. Vi har også god vekst, både i totaløkonomien og i fastlandsøkonomien. Jeg er i alle mine taler og foredrag opptatt av å understreke at det betyr ikke at himmelen er skyfri. Det at det har gått bra de senere årene, er ikke noen garanti for at det går bra de neste årene.

Det er riktig at oljen har vært viktig, men det er to ting å si om det. Det ene er at oljen – som representanten selv understreker – ikke er noen garanti for at det går bra i framtiden. Det andre er at oljen kommer jo ikke helt av seg selv. For et par år siden sto jeg i denne salen og ble kritisert for at denne regjeringen ikke la til rette for olje- og gassvirksomhet. Nå har vi gjort det, og så er det nærmest slik at vi ikke skal regne med at vi også lykkes innenfor olje- og gassnæringen, som er en viktig næring, og som er avhengig av gode politiske rammevilkår.

Om vi skal legge fram en egen industrimelding, har ikke regjeringen drøftet. I tilfelle er det ikke en industrimelding, det er i tilfelle en næringsmelding, for framtidens næringsvirksomhet er mye mer enn bare industri, det er reiseliv og mye annet.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgings spørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:27:40]: For at norsk industri skal være konkurransedyktig i det internasjonale markedet, er forskning og utvikling helt avgjørende. Siden 2001 har forskning og utvikling overfor industrien vært en hovedsatsing, men nå har det stoppet opp. Det har ikke vært realvekst i forskningsprogrammet de siste to årene. Jeg skjønner ikke statsministerens utsagn om at forskning og utvikling er et satsingsområde for denne regjeringen. Det er kø av gode, kvalifiserte søknader på flere av de næringsrettede programmene i Forskningsrådet, men pengene er fraværende. Mitt spørsmål til statsministeren er: Er statsministeren kjent med at industrien blir skadelidende av regjeringens manglende satsing på forskning?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:28:30]: For det første har vi trappet opp innsatsen når det gjelder forskning. Det er 30 pst. mer – høyere, større – forskningsbevilgninger nå enn i 2005, og det er også mye som er brukt på næringsforskning. For det andre: Når vi snakker om offentlig finansiert forskning, snakker vi ofte om forskning som tar mange år, som gir resultater langt fram tid. Det er bra, for vi må tenke langt fram i tid.

Men det er jo ikke slik at det man måtte mene om forsk-

ningsbevilgninger de siste årene, kan forklare de problemene industrien står oppe i i dag. Det handler om ting nær vår tid, om f.eks. finanskrisen. Det er klart at finanskrisen rammer også norsk industri, det er klart at når vi selger halvparten av det vi lager her i landet, til andre land og det går dårlig i de landene, rammer det også norske bedrifter.

Det som er viktig, er at vi når noen bedrifter må nedlegges, f.eks. fordi de taper markeder ute fordi det går dårlig der, får nye bedrifter til erstatning. Det har vi fått til, siden ledigheten fortsatt er lav.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:29:44]: Eg vil stille statsministeren eit spørsmål av viktig prinsipiell karakter.

I 34 år har me hatt ein godt etablert praksis som har sikra legar reservasjonsrett i samvitsspørsmål. No er det snakk om tilvising til abort for fastlegar. Abort er eit omstridt tema verda over, men eg trur me alle er einige om at det blir karakterisert òg som eit samvitsspørsmål, og er det for mange menneske.

På 1970-talet hadde me ein sterk debatt om denne saka i Noreg, ei sak som splitta folket, men ein var einig i at ein etablerte ein praksis som sikra reservasjonsrett for yrkesgrupper som var ramma av dette. Vi er òg einige om – sjølvsagt – at pasientane må få eit fullgodt tilbod, uavhengig av kva reservasjonsordning ein har. Men me ønskjer òg å ha eit samfunn som er ope, som er raust, som er tolerant. Det er verdiar som statsministeren på ein framifrå måte har lyfta fram det siste året.

No har me altså ei ordning som sikrar legar rett til å ha ein jobb i tråd med overtvinga si. Pasientane sine rettar blir vareteknne. Da er det med litt undring me ser at regjeringa har sendt ut eit rundskriv som gjer det umogleg å vidareføre denne praksisen.

Mitt spørsmål til statsministeren er: No har me altså ei fastlegeforskrift som er ute på høring. Her kan ein leggje til rette for – nettopp gjennom den forskrifta – å sikre ei vidareføring av ein svært god praksis. Vil statsministeren ta initiativ til det?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:31:48]: For det første er jeg enig i at det er et viktig spørsmål. Det handler om prinsipper, og det handler om noen vanskelige dilemmaer og avveininger. Da er jeg alltid opptatt av å lytte og forsøke å finne løsninger.

På den ene siden handler det om å respektere at ulike leger kan ha ulike private syn og vurderinger f.eks. når det gjelder abort og prevensjon. På den annen side handler det om å sikre alle pasienter et godt tilbud og at det ikke skal bli vilkårlig forskjellsbehandling av ulike mennesker avhengig av hvilken fastlege de har.

Det har kommet en del spørsmål om hvordan regelverket er å forstå. Derfor har Helsedepartementet funnet det riktig å tydeliggjøre det Helsedepartementet vurderer som gjeldende rett, nemlig at fastleger ikke har hatt adgang til siden fastlegereformen ble innført i 2001, for ca. ti år siden, å reservere seg mot å henvise – vi snakker om å henvise en pasient til et sykehus for f.eks. å få utført et

aborttingrep eller utskrive p-piller/prevensjon. Der er vurderingen at det ikke har vært en slik adgang tidligere. Det er heller ikke en slik adgang i dag, og det er tydeliggjort i den forskriften. Her har man et dilemma mellom pasientenes behov og legens private syn. Det har kommet eksempler på, bl.a. på mindre steder, at det har vært et problem at fastleger har nektet å skrive ut p-piller til unge jenter.

Vår vurdering er at dette er en stadfesting av gjeldende rett, ikke noen endring i gjeldende rett i forhold til fastlegenes ansvar, og en tydeliggjøring av det ansvaret de har for å la pasientenes behov gå først og være det som avgjør dette vanskelige dilemmaet.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:33:48]: Eg takkar for svaret, men eg hadde nok større forventningar. Eg søkte på «Jens Stoltenberg» og «mangfold», og fekk 598 000 treff. Da kan ein ikkje vere feilsitert kvar gong.

Når regjeringa seier at svaret for legar er å finne seg ein ny jobb, synest eg ein går på tvers av den etablerte praksisen som har vore her. At denne praksisen har vore her, er det ingen tvil om, for det må jo vere grunnlaget for at regjeringa valde å gå ut og seie noko anna i rundskrivet sitt. Så at praksisen har vore at ein lenge har hatt moglegheit for å reservere seg, er heilt tydeleg. Eg synest dette er eit spørsmål: Ønskjer me verkeleg at legar skal ha på ein måte same mening i dette spørsmålet? Og skal me seie at dei fastlegane som er ueinige i dette spørsmålet, ikkje skal vere fastlegar lenger, når me veit at ordninga fungerer så godt?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:34:54]: Jeg ønsker mangfold. Jeg respekterer at dette er et dilemma. Noen ganger i livet og i politikken må man velge mellom ulike hensyn, og vi har vært opptatt av at pasientenes behov og pasientenes rettigheter må veie tyngst når vi veier det opp mot legenes private synspunkter og holdninger til bruk av p-piller.

Vi vurderer det ikke slik at dette er noe nytt. Vår faglige vurdering er at dette har vært regelverket, men det har ikke vært praktisert i henhold til regelverket alle steder. Når vi da får spørsmål og det oppstår uklarhet om hva som er riktig tolkning av regelverket, må nesten regjeringen tydeliggjøre det, og det er det som nå har skjedd. Vår vurdering er at det heller ikke tidligere var mulig for en fastlege, f.eks. på et lite sted hvor det bare er én fastlege, å si til en ung jente som ønsker p-piller: Nei, jeg vil ikke skrive ut p-piller til deg. Det er simpelthen viktig at det er pasientenes rettigheter som kommer først.

Presidenten: Det blir ett oppfølgingsspørsmål – fra representanten Laila Dāvøy.

Laila Dāvøy (KrF) [10:36:05]: Det er riktig at det ikke har vært nedfelt regler, men det har vært en praksis i forståelse mellom Helsedirektoratet, Legeforeningens etiske råd og Helse- og omsorgsdepartementet. Det har vært et par tilfeller som man mener ikke har vært håndtert godt nok, som gjør at man har gått til det skrittet nå å lage rundskriv og retningslinjer. Det er realiteten. Og det dreier seg om henvisning bl.a. til abort.

Artikkel 18 i FNs menneskerettserklæring handler bl.a. om retten til å nekte å handle mot sin etiske eller religiøse overbevisning. Denne retten er også nedfelt i to resolusjoner vedtatt av Europarådet i 2010 og 2011. I disse dokumentene er grunntonen en stor respekt for helsepersonells samvittighet. Er det ikke betenkelig for statsministeren at regjeringen med dette legger opp til en praksis som bryter med både Europarådets anbefaling og menneskerettighetene?

Så vil jeg presisere før statsministeren svarer: Pasientene skal ha sine rettigheter gjennomført ut fra norsk lov. Det er vi alle enige om.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:37:12]: La meg bare igjen understreke: Jeg forstår at dette er et dilemma. Jeg forstår at dette kan være et vanskelig valg, og jeg aksepterer selvsagt også at noen leger er så sterke motstandere av prevensjon at de ikke vil skrive ut p-piller. Det aksepterer jeg at de mener – det er deres standpunkt og deres holdning. Politikernes dilemma er om vi skal akseptere at når man, f.eks. på et sted hvor det er én fastlege som man har et tillitsfullt forhold til, kommer og ber om prevensjon, så sier legen: Det får du ikke av meg. Da kan det oppstå et problem for den pasienten.

Da er jo situasjonen den at fastlegeforskriften, som har vært der i mange år, ikke gir leger hjemmel, adgang, til å reservere seg mot f.eks. å utskrive p-piller. Vår vurdering er at vi ikke nå innfører et nytt regelverk, men at vi bare tolker og presiserer hva som har vært fastlegeforskriften tilbake til 2002 – det var vel da den kom. Dette har vært et dilemma hele tiden, og det har heller ikke tidligere vært adgang i henhold til fastlegeforskriften å reservere seg mot prevensjon.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:38:36]: For to dager siden la Statistisk sentralbyrå fram beregninga av klimagassutslippene som har vært i Norge i 2010. Det viser at vi har sluppet ut 53,9 mill. tonn CO₂-ekvivalenter i 2010. Det er 4,7 pst. høyere enn året før.

Statsministeren har ofte skrytt av at vi i Norge klarer å koble fri den økonomiske veksten i forhold til veksten i CO₂. Det er rett fra 1990 til 2010, men i 2010 har veksten i klimautslippene vært enda større enn veksten i produksjon. Utslippene fra industrien har økt med hele 6 pst. Det er ikke godt nok.

Norge trenger virkelig en klimapolitikk. Vi trenger å få ned utslippene. Vi trenger en melding der vi felles kan bli enige om hvilke tiltak vi skal gjøre for å få tak på hele klimautfordringa.

I valgkampen lovte miljøministeren meg i en debatt i Dagsnytt 18 at den klimameldinga skulle komme senest i februar. Nå snakker man om juni 2012. I statsbudsjettet står det at den skal komme i 2012. Så spørsmålet mitt til statsministeren er egentlig ganske enkelt: Kan statsministeren nå love meg at den meldinga kommer i juni 2012?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:15]: Den meldingen er varslet i juni 2012, og vi har ikke planer om å varsle noe annet tidspunkt. Men jeg garanterer aldri, og derfor garanterer jeg heller ikke det tidspunktet. Det er det som er varslet Stortinget i eget dokument over saker som skal fremmes for Stortinget.

Men så til selve saken: I Norge og heldigvis også i en god del andre land skjer det en fantastisk teknologisk utvikling som gjør at mens man før opplevde at hvis det var 2 pst. vekst i nasjonalproduktet, var det gjerne minst 2 pst. utslipp av klimagasser. Den sammenhengen har vi greid å bryte. Fra 1990 har verdiskapingen i Norge vokst med, tror jeg, 60–70 pst. Vi produserer omtrent 60–70 pst. mer varer og tjenester enn det vi gjorde i 1990, mens utslippene har vært ganske stabile. Det har gått litt ned noen år og litt opp andre år, men det ligger i overkant av 50 mill. tonn, hvor det har ligget stort sett i alle år siden 1990. Mens vi har hatt en kraftig vekst i produksjonen, har vi hatt en stabil utvikling i utslippene. Dermed er sammenhengen mellom utslipp og vekst brutt.

Det vi nå må gjøre, er å bryte den enda mer ned, slik at vi kan ha vekst, men likevel reduksjon i utslippene. Det er målet med klimaforliket, og det er målet med de tiltakene vi iverksetter. Jeg er trygg på at vi også kommer dit, for vi har kommet langt på vei allerede.

Så er det viktig å få med seg at det ikke er slik at vi venter på klimameldingen for å iverksette klimatiltak. Klimaforliket var et forlik om både mål og virkemidler. Jernbaneinvesteringene har økt med rundt 70 pst. Grønne sertifikater, som kommer til å fremme kraftig produksjon av fornybar energi, kom 1. januar i år. Avgiftene på biler er lagt om, slik at vi har fått en kraftig reduksjon i utslippene fra nye biler, og vi har vedtatt nye byggeforskrifter som gjør at energibruken i nye bygg er blitt kraftig redusert, og grunnavgiften på fyringsolje har økt. Så samlet sett er det iverksatt mange tiltak.

Trine Skei Grande (V) [10:42:23]: Litt av problemet er at tallene virker mot statsministerens argumenter. Vi viser i dag at vi ikke klarer målene når det gjelder bilutslipp, vi viser også at 2010 er et skritt i feil retning når det gjelder forholdet mellom produksjon og utslipp.

I dagens Aftenposten viser man til en undersøkelse hvor det sies at klimatrusselen er mindre og mindre viktig for ungdom. Jeg tror jeg vet hvorfor. Det er fordi norske politikere er høy i retorikk, men små i virkemidler. Det er mye snakk om hvor viktig dette er, men ungdom i dag får veldig få svar. Vi forteller ungdom at dette er veldig viktig, men at vi bare kan kjøpe oss unna det – vi kan nok slippe unna, så det er ikke så viktig.

Spørsmålet mitt til statsministeren er: Deler ikke statsministeren min store bekymring: Skal vi klare denne store omstillinga, må vi ha ungdom på vår side, vi må ha norske borgere på vår side? De må skjønne at det er viktig, og de må skjønne at det er mulig.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:43:26]: Jo, det er jeg helt enig i. Derfor er det viktig at vi gjennomfører tiltak hjemme, som er nært folk. Det vi gjør f.eks. ved økte avgif-

ter på forurensning, det vi gjør ved å stille nye krav i byggeforskrifter til miljøvennlige bygninger, eller det vi gjør med 70 pst. økning i satsingen på jernbane, er ting som er nær folk, og som vi trenger mer av. I tillegg trenger vi en kraftig utbygging av fornybar energi.

Jeg advarer veldig mot å omtale det vi gjør ute, som bare å kjøpe seg fri, hvis det skulle være noe negativt ladet i det. Det vi gjør for å stanse avskoging av regnskog, er kanskje det aller viktigste bidraget til å få store kutt og til å få framvoksende økonomier, land som Indonesia og Brasil, med på en avtale. Arbeidet for å stanse avskoging er noe av det aller viktigste vi gjør, og man bør ikke snakke negativt om det. Det at vi deltar i EUs kvotesystem, er det kraftigste virkemidlet både Norge og EU har gjennomført for å redusere utslippene. Det bidrar til reduksjoner på mange millioner tonn. Det er et markedsbasert virkemiddel som jeg mener er veldig bra både for teknologi og kutt.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgings-spørsmål – først Borghild Tenden.

Borghild Tenden (V) [10:44:39]: Som NRK meldte i dag tidlig, er klimagassutslippene fra veitrafikken for høy i forhold til avtalen i klimaforliket. Klimagassutslippene på vei har økt med 30 pst. fra 1990 til 2010.

Venstre har i dag foreslått at et avgiftsfritt tak på nullutslippsbiler holdes uendret fram til det er 100 000 el- og hydrogenbiler i Norge. Dette er det samme som den sosialdemokratiske regjeringen i Danmark har foreslått, som statsministeren helt sikkert kjenner til.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Vil statsministeren gjøre som sine sosialdemokratiske venner i Danmark?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:45:24]: Jeg kjenner ikke detaljene rundt forslaget fra Venstre og heller ikke detaljene rundt det som er gjennomført i Danmark, men jeg er tilhenger av at vi skal ha et avgiftssystem som fremmer miljøvennlige biler. Derfor har vi også økt kraftig avgifter på biler som slipper ut mye CO₂. Så prisforskjellen i forhold til biler som er miljøvennlige, har økt. Det er bra, og det har ført til at nye biler nå slipper ut nesten 25 pst. mindre CO₂ enn de gjorde tidligere. Det er en god framgang, selv om det ikke er bra nok.

Jeg er også tilhenger av at vi f.eks. fortsatt skal ha null avgifter på elbiler og fremme dem. Der det har vært noe diskusjon, har vært om biodrivstoff. Noe av diskusjonen går på om det er nullutslipp knyttet til biodrivstoff. Der har vel også Klimadirektoratet sagt at man kan regne med 35 pst. reduksjon i utslippene. Det er i hvert fall det kravet som er fastsatt i EU. Det er jo ikke null, men det er altså bedre enn for bensin.

Presidenten: Per-Willy Amundsen – til oppfølgings-spørsmål.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:46:33]: Verden har endret seg dramatisk siden klimaforliket ble vedtatt i Stortinget – hvor Fremskrittspartiet ikke deltok, heldigvis – ikke minst den økonomiske situasjonen. Man har ikke

klart å bli enig om en internasjonal avtale som binder de store utslippslandene.

Det er kanskje ikke helt tilfeldig at også representanter fra statsministerens eget parti særlig har advart mot to tredjedelskuttet innenlands, som ligger i klimaforliket. Det er vel kanskje derfor vi stadig har fått en utsettelse av klimameldingen, noe som er ganske forståelig. Det er nettopp fordi man advarer mot at to tredjedels kutt i norske utslipp vil sette norsk næringsliv, særlig norsk industri og norske arbeidsplasser, i fare. Derfor må Stortinget behandle dette på nytt.

Vil statsministeren ta initiativ til et nytt klimaforlik i Stortinget, der man nettopp setter norsk industris interesser og norske arbeidsplasser i forsetet?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:47:42]: Jeg mener det er fullt mulig å kombinere en aktiv klimapolitikk som utvikler ny teknologi, og som utvikler miljøvennlige arbeidsplasser, og det å sikre norske bedrifter og norsk verdiskaping. Jeg mener denne regjeringen gjennom de senere årene har vist at det er mulig. Vi har gjennomført betydelige tiltak for å bidra til reduserte utslipp, mer miljøvennlig teknologi og samtidig hatt en god vekst i norsk næringsliv.

Når meldingen kommer til Stortinget, er det opp til Stortinget å behandle den, og da mener jeg Stortinget må drøfte hvordan den skal håndteres her. Jeg tror vi først får gjøre ferdig meldingen, og så får vi drøfte i Stortinget hvordan den meldingen skal håndteres her. Men det er fullt mulig å sikre både arbeid og miljø. Vi må sikre begge deler, for setter vi det opp mot hverandre, er jeg sikker på at miljøet kommer til å tape i lengden.

Ellers deler jeg i stor grad uroen for at vi ikke har en internasjonal klimaavtale. Kyoto-avtalen omfattet 50 pst. av verdens utslipp. Det vi nå ble enige om i Durban, var å videreforshandle en avtale som omfatter 15 pst. av verdens utslipp. Vi må ha flere land med på avtalen hvis vi skal få effektive reduksjoner.

Presidenten: Nikolai Astrup – til oppfølgingsspørsmål.

Nikolai Astrup (H) [10:48:58]: Statsråd Erik Solheim uttalte i august at han ikke skulle sove før klimameldingen ble lagt frem. Så ikke minst av hensyn til hans påtvungne insomnia bør regjeringen komme med en melding til Stortinget så snart som mulig.

Det er viktig at klimapolitikken er bredest mulig forankret i Stortinget, og at den ikke bare peker utover denne regjeringen, men også utover 2020 og mot et lavutslipps-samfunn i 2050. Det håper jeg statsministeren er enig med meg i.

Spørsmålet til statsministeren er derfor om ikke regjeringen bør komme til Stortinget nå, før klimameldingen er lagt frem, og sørge for å forankre de viktigste prinsippene i en ny klimamelding i et bredest mulig politisk flertall her i Stortinget, i et nytt klimaforlik, slik at vi er sikre på at denne politikken står seg over skiftende regjeringer.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:50:00]: Jeg er litt usikker på hva jeg ble spurt om nå. Men hvis spørsmålet var om vi vil ha kontakt med Stortinget og forlikspartnerne før vi legger fram meldingen, mener jeg svaret på det bør være ja. Det er naturlig når man har et forlik, å drøfte det med forlikspartnerne før man legger fram en sak.

Så er min erfaring når vi har hatt denne type forlik, at opposisjonen på Stortinget ikke har ønsket å ferdigforhandle et forlik før man legger saken fram, men har ønsket at denne type drøftinger skal skje i Stortinget etter at saken er lagt fram. Men det er jo slikt man kan drøfte når man har kontakt med forlikspartnerne på Stortinget. Det er jo ofte fagstatsråden som har den type kontakt. Så det synes jeg at man skal ha et avslappet forhold til og bør ha kontakt om.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til siste oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:50:54]: Jeg må beklenne at jeg i 2007 var veldig begeistret for noen taler statsminister Stoltenberg holdt. Spesielt husker jeg godt den nyttårstalen da han lovet månelandingen. Jeg syntes det var en fantastisk god idé. Og så husker jeg at han stoppet midt i talen til Arbeiderpartiets landsmøte, og sa at han skulle bruke resten av talen på vår viktigste utfordring, nemlig klimasaken. Statsministeren kunne ha sagt nesten hva som helst, og jeg hadde gått inn for tiltak, fordi jeg trodde på ham.

Men jeg må si at begeistring har lagt seg. Utslippene har nå vist seg å gå opp, og det klimaforliket som vi fikk til for fire år siden, var på mange måter en god planke, men er ikke blitt fulgt opp med en forpliktende stortingsmelding med konkrete tiltak.

Mitt spørsmål til statsministeren er egentlig bare: Tror han at det blir lettere å få løst saken jo lenger vi venter?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:51:47]: Det er ikke slik at vi venter med å iverksette tiltak. Det er og blir iverksatt mange tiltak. Senest 1. januar fikk vi grønne sertifikater, som er en massiv overføring av penger til alle som ønsker å bygge ut vannkraft og vindkraft. Det kommer kraftig satsing på jernbane og mange andre tiltak. Vi venter ikke med tiltak – punkt én.

Punkt to er at den talen jeg holdt på Arbeiderpartiets landsmøte i 2007, handlet om de grunnleggende målene for norsk klimapolitikk. Da formulerte vi at vi skulle ha 10 pst. overoppfylling av Kyoto-avtalen. Det har vi. Vi formulerte 30 pst. reduksjon av norske utslipp, altså i forhold til globale utslipp. Det kommer vi til å gjennomføre, slik vi har satt oss som mål. Og vi formulerte målet om klimanøytralitet, at vi skal gjennomføre kutt tilsvarende 100 pst. av norske utslipp. Det kommer til å bli gjennomført, gitt at vi har et internasjonalt avtaleverk.

Så de store visjonene om 10 pst., 30. pst. og 100 pst. er vi fullt i rute til å oppfylle. Og gitt at det finnes internasjonale avtaler som gjør det mulig å bli klimanøytral, kommer Norge til å bli det.

Presidenten: Vi går da til dagens siste hovedspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [10:53:05]: En småbarnsfamilie i Oslo kjøpte tomt til husbygging. Det viste seg at de hadde blitt lurt og ikke kunne bygge et normalt hus på tomten. Saken var oppe til behandling i tingretten i 2010. Der fikk paret fullt medhold i saken mot selger og eiendomsmegler. De saksøkte anket imidlertid, og ankeforhandlingene er ikke berammet før i 2013, altså nesten tre år etter førsteinstansbehandling. I mellomtiden må familien punge ut med hundretusenvis av kroner og bo under kummerlige forhold. De har selvsagt ikke midler disponibelt, da disse er låst i kjøpet.

To enker etter tidligere ansatte ved Rosenborgklinikken på 1970-tallet ble i tingretten tilkjent erstatning etter sine ektefeller. Etter fem års kamp mot staten vant de endelig fram med sine krav og ble tilkjent 1 mill. kr i erstatning. Én time før ankefristen anket staten. På grunn av saksbehandlingstiden i lagmannsretten måtte enkene vente et helt år før saken ble avsluttet.

Dette er to eksempler. Det finnes hundrevis av eksempler, fordi domstolene nå øker saksbehandlingstiden og køene øker i våre domstoler. Det opplyses at det i snitt tar ett og et halvt år å få en ankesak opp i lagmannsretten. Borgarting, den største lagmannsretten, har en saksbehandling som tilsier ett års produksjon.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Hundrevis av mennesker mister hus, hjem, samvær med egne barn og grunnleggende rettigheter på grunn av kø i domstolene. Hva tror statsministeren dette gjør med tilliten til den norske rettsstaten, rettssystemet og norske domstoler?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:55:03]: Når mennesker må vente urimelig lenge på en beslutning i det norske rettssystemet, svekker det tilliten til det norske rettssystemet. Det er slik sett bra at det blir reist oppmerksomhet rundt det, for noe av det mest grunnleggende staten har ansvaret for, er at vi har et rettsapparat som fungerer, at vi har politi, påtalemyndighet og domstoler som fungerer.

Jeg er urolig når jeg ser at det er for mange eksempler på at folk må vente for lenge på grunnleggende offentlige tjenester, enten det er innenfor helsevesenet, eller det er innenfor rettsapparatet.

Jeg kjenner ikke de konkrete eksemplene som representanten nå trekker fram, men det understreker bare behovet for å øke ressursinnsatsen til domstolene, organisere dem bedre og få til en løsning som gjør at vi får en mer effektiv saksbehandling ved norske domstoler.

Ett bidrag til at det har blitt flere rettssaker, er jo at vi har arrestert mange flere mennesker. Kampen mot kriminalitet gjør også at vi trenger å bygge ut fengselskapasiteten og kapasiteten i det norske rettssystemet.

Per Sandberg (FrP) [10:56:22]: Jeg hører statsministeren sier at et av tiltakene er å øke ressursene til domstolene. Da synes jeg det er merkelig at denne regjeringen allerede i år kutter 7,5 mill. kr til domstolene og signaliserer at man i 2013 skal kutte ytterligere 32,5 mill. kr. Man skal ta inn de 40 mill. kr som man tverrpolitisk, gjennom et press fra opposisjonen i Stortinget, ga domstolene i 2010 gjennom revidert budsjett og budsjett.

Man ser at situasjonen i domstolene nå faktisk er verre enn før 2010, da man på dugnad i domstolene og gjennom økte bevilgninger fra Stortinget greide å ta unna restansene og få ned saksbehandlingstiden. Likevel gjør altså regjeringen nå det motsatte, kutter 7,5 mill. i år, og skal kutte ytterligere 32,5 mill. kr i 2013.

Kan statsministeren nå berolige domstolene og si at de 7,5 mill. kr som kuttes nå, kommer tilbake i revidert, og at flere kutt i 2013 er uaktuelt?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:57:20]: For det første mener jeg det er gledelig at representanten viser til at det ble gitt ekstrabevilgninger gjennom enighet i Stortinget som bidro til å gjøre noe med restanser. Jeg kjenner ikke tallene i detalj der, men det er bra at han viser til det som et uttrykk for at det faktisk er mulig å få til noe, få til reduksjon i restansene, dvs. folk som venter.

Når det gjelder hva som kommer i revidert, og, enda mer, hva som kommer i statsbudsjettet for 2013, mener jeg det er helt feil at jeg nå begynner å si noe om det. Det kommer når vi legger fram budsjettet, og da får vi se hvor mye ekstra vi får plass til når det gjelder satsing på domstolene.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Hans Frode Kielland Asmyhr.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:58:12]: Statsministeren sier i forhold til den beskrivelsen som Sandberg her kom med, at han er urolig, og det gjelder da saksavviklingen. Men som statsministeren sikkert er kjent med, er IKT-situasjonen i domstolene svært kritisk. Det kreves et betydelig løft, kanskje i hundremillionersklassen, for å få det på plass.

Stortinget vedtok en ny straffelov i 2009 som ennå ikke er trådt i kraft på grunn av systemene. Vi får antakeligvis snart en jordskiftelov fra regjeringen som ikke kan tre i kraft på mange år på grunn av IKT-situasjonen. Flere tinghus trenger en betydelig oppgradering, i Bergen og Stavanger m.m.

Så opplever vi nå at regjeringen begynner å kutte i budsjettene. Hvilke visjoner har egentlig statsministeren for utviklingen av Domstols-Norge?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:59:15]: Det at vi etablerte en egen domstolsadministrasjon, har bidratt til at vi har fått en enda bedre styring av hele domstolsadministrasjonen i Norge. Jeg mener det var et riktig grep. Det har også bidratt til at vi har fått mer og bedre samordning, og jeg mener at vi også har sett resultater av innsats på mange områder.

Min visjon er at vi skal ha domstoler som sikrer rettsikkerheten, som sikrer en god og forsvarlig, men også effektiv saksbehandling ved domstolene, og at de kan være viktige virkemidler i kampen mot kriminalitet, at vi ikke opplever at vi må vente lenge på å få saker avgjort.

Så vil vi følge opp dette i de ulike budsjettene. Hvor mye som kommer i budsjettet for 2013, må man simpelthen vente til budsjettet for 2013 med å få svar på.

Presidenten: André Oktay Dahl — til oppfølgings-spørsmål.

André Oktay Dahl (H) [11:00:16]: Sandbergs spørsmål handler om at regjeringen har varslet et kutt på 32,5 mill. kr. Det står også i budsjettmerknadene for dette års budsjett. Så jeg anbefaler statsministeren å ta en prat med justisministeren om brevene som er sendt fra Domstoladministrasjonen 16. november i fjor og 11. januar i år – før et møte i mars.

Kjernen i spørsmålet til representanten Sandberg er at vi hele tiden ser at det er ubalanser i straffesakskjeden. Det tyter ut i den ene eller den andre retningen; det ene året er det domstolen, det andre året er det kriminalomsorgen – og så er det politiet.

Etter seks år i justiskomiteen er min erfaring at man sitter på hver sin kant, planlegger hver for seg og har ingen helhetlig tilnærming til utfordringene i hele justissektoren.

Så spørsmålet mitt er: Hva har regjeringen på trappene av konkrete forslag til analyseverktøy som kan sørge for at vi får varig balanse i straffesakskjeden, sånn at vi hvert eneste år slipper å måtte dekke til der det tyter ut, og må komme med adhocløsninger – som den Domstoladministrasjonen nå har fått, ved at de fikk 40 mill. kr, som man antok var midlertidig fra regjeringens side, men som ikke føles spesielt midlertidig for dem som blir rammet av det?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:01:24]: Jeg kjenner ikke til brevene som har gått fra Domstoladministrasjonen 16. november i fjor, og jeg skjønnte også et nå i vinter, men jeg er helt sikker på at justisministeren kommer til å være opptatt av å styrke hele straffesakskjeden, rettsapparatet og domstolene, når regjeringen møtes til budsjettkonferanse i mars. Da er jeg helt sikker på at hun kommer til å argumentere godt for at vi trenger mer penger til hennes område. Min utfordring er jo at det vil alle de andre statsrådene også gjøre, og summen vil være uansvarlig mye pengebruk. Da skal vi gjennom en krevende prosess – som vi gjør hvert eneste år; den starter i mars og slutter i august–september – der vi avstemmer de ulike hensynene om behovet for mer penger til vei, til helse, til forsvar, til beredskap og til mange andre gode formål, og så finner en rimelig avveining der vi også tar hensyn til domstolenes behov.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad — til dagens siste oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:02:33]: Som representanten Oktay Dahl var inne på, er det mange ledd i straffesakskjeden som er utfordrende, og det at det blir kø i domstolene, kan føre til mange problemer.

Det er kanskje litt på siden, men jeg synes dette er et viktig moment å touche inn på, for i dag kom det nye tall når det gjelder anmeldte voldtekter, og hvor mange som kom til domstolene. Jeg synes dette fortjener en bredere debatt, for det er så viktig at når en går til det steget å anmelde en voldtekt, må en også oppleve at det blir tatt alvorlig hele veien, og at flest mulig kommer til domstolen.

Ifølge tallene fra P4 i dag var det 1 027 voldtekter som ble anmeldt – en økning på 16,5 pst. – mens det var 120 som kom til domstolene. Det kan være mange grunner til det, men et av de viktige politiske målene må i hvert fall være at flere ender med anmeldelse, og flere ender med dom.

Så jeg ønsker å utfordre statsministeren om visjonene rundt dette.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:03:34]: Jeg er enig i at det er veldig viktig at vi gjør enda mer for å bekjempe voldtekt. Det handler om politi, det handler om tilstedeværelse, det handler om effektiv etterforskning, og det handler også om å legge til rette for at folk kan anmelde. En viktig hensikt med voldtektsmottakene – med en del av de apparatene vi har bygd ut – er nettopp å gjøre det lettere for kvinner å anmelde. Det er også viktig at vi har bevis som gjør at vi faktisk kan få dømt mennesker. Ofte er det vanskelig med bevisbyrde i voldtektssaker. DNA-reformen og økt bruk av DNA som etterforskningsmetode – DNA-spør – er et viktig bidrag til å få flere domfellelser i voldtektssaker. Så her føler jeg at vi har en god dialog med partier og fagmyndigheter om hvordan vi kan gjøre mer for å bekjempe voldtekt. I tillegg har vi alle et ansvar for å ta vare på hverandre og gjøre det vi kan for å bekjempe voldtekt, enten det skjer ute i det offentlige rom, eller der de aller, aller fleste voldtekter skjer – hjemme hos offeret.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til sak nr. 2, den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:04:45]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 4, fra representanten Borghild Tenden til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 5, fra representanten Sonja Irene Sjøli til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Per Roar Bredvold (FrP) [11:05:08]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til finansministeren:

«For Värmlands län, som er grensefylke til Hedmark, betyr grensehandelen mye. De norske kundene sikrer på

denne måten 2 000 svensker jobb. Dette er arbeidsplasser som i stor grad kunne vært på den andre siden av grensen, dvs. i Norge.

Ser statsråden at noe bør gjøres med bl.a. det norske skatte- og avgiftsnivået, slik at det skal bli mer attraktivt å handle i Norge og derved sikre norske arbeidsplasser og dets øvrige positive ringvirkninger?»

Marit Nybakk hadde har overtatt presidentplassen.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:05:38]: Ifølge Statistisk sentralbyrå, som har gjort en grensehandelsundersøkelse, handlet nordmenn for om lag 8 mrd. kr i forbindelse med dagsturer til utlandet de første tre kvartalene i 2011. Undersøkelsen viser også at grensehandelens andel av husholdningenes samlede forbruk har ligget rundt 1 pst. de sju siste årene. Grensehandelsundersøkelsen er en utvalgsundersøkelse, og Statistisk sentralbyrå sier at det knytter seg betydelig usikkerhet til tallene.

Grensehandelen mellom Norge og Sverige påvirkes i første rekke av prisforskjeller og av forskjellig vareutvalg. I tillegg til å skaffe staten inntekter, skal avgiftene på typiske grensehandelsvarer, som f.eks. alkohol og tobakk, bidra til redusert forbruk av helseskadelige produkter. Samtidig må ikke avgiftsnivået bli så høyt at negative og utilsiktede virkninger på illegalt forbruk og grensehandel blir for store.

Særavgifter har betydning for grensehandelen, men det er også andre forhold som har stor betydning. En vesentlig del av grensehandelen foregår med varer som i liten grad er omfattet av særavgifter, f.eks. kjøttvarer og andre dagligvarer. For mange av disse har importvernet på jordbruksprodukter i Norge stor betydning for prisforskjellen. I tillegg er kostnadsnivået i Norge gjennomgående høyere enn i Sverige. Det skyldes først og fremst et høyt norsk lønnsnivå. Så vet vi også at valutakursen, og endringer i valutakursen, kan gi opphav til prisforskjeller på kort sikt og bidra i positiv eller negativ retning for grensehandelen.

Så er det også viktig å understreke at handel over landegrensene – herunder grensehandel – også er positivt, for det bidrar til økt konkurranse og effektivitet, som er en fordel for forbrukere og andre gjennom lavere priser og et bedre vareutvalg.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:07:48]: Jeg takker statsråden for svaret, som for så vidt egentlig ikke var noe svar på spørsmålet. Det var en konklusjon på hva som skjer, og den er vi jo for så vidt enig i – at det er en grensehandel. Men for min del synes jeg den grensehandelen går én vei, altså fra Norge til Sverige. Det vareutvalget man har i Sverige, har vi også i Norge. Det er like bra i f.eks. Kongsvinger som på Eda. Så det er jo ikke det at folk reiser for å kjøpe en spesiell vare fordi den ikke finnes i Norge, men det har å gjøre med at den varen er spesielt mye billigere i Sverige. Jeg mener at kjøp av f.eks. tobakk, sprit, snus, vin og øl skyldes at det er et lavere skatte- og avgiftsnivå på dette i Sverige enn i Norge. Derfor kjøper man disse va-

rene, og så kjøper man selvfølgelig en del andre varer når man først er der.

Det er i hvert fall 2 000 arbeidsplasser som skyldes at nordmenn reiser til Sverige og handler. Som sagt, en del av disse kunne vi ha hatt på norsk side. Så det er det jeg egentlig spør om.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:08:47]: Som jeg sa i hovedsvaret mitt, slår vel grensehandelen litt begge veier. Jeg minnes jo bilder fra 1950-tallet av lange køer som sto over grensen på svensk side for å dra til Magnor for å kjøpe smør, så det slår litt begge veier.

Men når det gjelder det konkrete spørsmålet om avgifter og avgiftsnivå, er det noe vi må komme tilbake til når vi kommer til statsbudsjettet for 2013. Som jeg sa, er avveiningen mot grensehandel en del av den avveiningen som vi gjør når vi fastsetter avgiftsnivået på det en kan kalle typiske grensehandelsvarer, som tobakk og alkohol.

Ellers tror jeg nok også det er en fordel at det er et godt samkvem over grensen mellom Norge og Sverige. Det tror jeg begge land drar nytte av i ulike sammenhenger. Jeg tror det også er viktig å få et arbeidsmarked som fungerer godt på begge sider av grensen. Derfor jobber vi nå med grensehinder for å sørge for at det er en god flyt begge veier. Så grensehandel har nok både positive og negative virkninger sett fra norsk side.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:09:56]: Takk for svaret.

Det er nok riktig at svenskene kom til oss på 1950-tallet og kjøpte smør, men det er noen år tilbake, så jeg tror ikke vi akkurat får noen ringvirkninger av det nå.

I tillegg til dette spørsmålet er det noe som heter NæringsNM. Glåmdalsregionen blir jo rangert bakerst av de 83 regionene vi har i Norge. Jeg tror at denne grensehandelen har en del å gjøre med det dårlige resultatet for Glåmdalsregionen og en del tilliggende kommuner, at de gjør det såpass dårlig. Som jeg skriver i den siste linjen i spørsmålet mitt, går det på å sikre «arbeidsplasser og dets øvrige positive ringvirkninger». Det er klart at når folk reiser til Sverige og handler – og det skal man selvfølgelig gjøre, for det skal være flyt over grensene, og for mange er det ingen grenser egentlig – og den ene butikken etter den andre og den ene bedriften etter den andre på norsk side legger ned på grunn av at det er for mye handling kun den ene veien, gjør dette at det blir negative ringvirkninger for dem som driver på den norske siden, uansett hva man driver med.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:10:59]: Det kunne ha vært interessant å ha en diskusjon om næringsutvikling i Glåmdalsregionen og andre regioner i det fine fylket vårt, men det får vi ta ved en annen anledning. Jeg tror nok det er mange grunner til at en på noen områder henger etter i næringsutvikling i Glåmdalsområdet, men på andre områder er de veldig langt framme. Jeg mener jo at Glåmdalsområdet har et stort potensial og store muligheter. Men det er en diskusjon vi får komme tilbake til, bl.a. i hedmarksammenheng – det blir jo mange hedmarkinger både nede på gulvet og oppe på presidentplassen nå.

Spørsmål 2

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:11:56]: Det er greit at en jærbu får bryte inn i hedmarksidyllen.

«I intervju med Avisenes Nyhetsbyrå sin egen nettavis Siste.no 8. februar 2012 gir Arbeiderpartiets Torgeir Micaelsen inntrykk av at regjeringen vil bidra til et moderat lønnsoppgjør. Det er bra og i tråd med Fremskrittspartiets ønsker. Utover å argumentere mot skattelettelse nevner Micaelsen dog ingen konkrete tiltak. I en vanskelig økonomisk tid må næringslivets konkurranseevne opprettholdes.

Hvilke tiltak vurderer regjeringen i sitt bidrag til et moderat lønnsoppgjør?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:12:32]: Vi har et rammeverk i og rundt den økonomiske politikken som bidrar til stabilitet i norsk økonomi. Det er bra for norsk næringsliv og for norsk økonomi. Handlingsregelen, Statens pensjonsfond utland, pengepolitikken og inntektspolitikken er viktige pilarer i dette rammeverket.

Hvis vi ser på hvordan Norge har klart seg i forhold til andre land gjennom den internasjonale finanskrisen, har vi klart oss bedre. Det er flere grunner til det. En viktig grunn er en forsvarlig økonomisk politikk over flere år, i tråd med rammeverket.

Situasjonen i Europa er alvorlig. Veksten er lav og arbeidsledigheten høy. Samtidig er det behov for å stramme til i offentlige budsjetter for å få offentlige finanser inn på et bærekraftig spor.

Svake vekstutsikter hos våre handelspartnere påvirker også oss ved at etterspørselen etter norsk eksport kan bli mindre. Et høyt kostnadsnivå i Norge gjør konkurranseutsatt sektor sårbar i en slik situasjon.

Lønnsveksten hos våre handelspartnere vil trolig bli lav og moderat en god stund framover. Dette setter grenser for lønnsoppgjørene i Norge. Av hensyn til konkurranseevnen er det viktig at vi holder fast ved det vi kaller frontfagsmodellen, der resultatene i konkurranseutsatt sektor blir retningsgivende for de øvrige forhandlingsområdene. Lønnsoppgjørene er partenes ansvar.

Regjeringens ansvar er å støtte opp under stabiliteten i norsk økonomi ved å føre en forsvarlig budsjettpolitikk, tilpasset den økonomiske situasjonen. Ved å følge handlingsregelen bidrar vi til forutsigbarhet. Dette er viktig for den jobben vi skal gjøre i fellesskap, og for å legge grunnlaget for et ansvarlig og godt inntektsoppgjør til våren.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:14:23]: Takk, men jeg kan ikke skjønne at han anser det som et svar på spørsmålet, for det å vedta et statsbudsjett gjør Stortinget hvert år uavhengig av om en ønsker et moderat lønnsoppgjør eller ikke. Så det er ikke et tiltak; det er noe som storting og regjering gjør uansett.

Norge har et stort handlingsrom og har et overskudd på fjorårets budsjett på 370 mrd. kr. For inneværende års budsjett antar en at det er på 345 mrd. kr. Vi er i en helt annen situasjon enn våre venner i sør, som har store underskudd og stor gjeld. Vi har store overskudd og stor formue. Det gjør at vi har et handlingsrom som er helt enormt,

og som gjør at staten også kunne bidratt til et mer moderat lønnsoppgjør ved at man f.eks. ga skattelettelse til lønnstakerne ved å øke bunnfradraget. Det gjør at de får en reallønnsøkning uten at det er næringslivet som må ta den.

Det er bare ett av mange forslag. Har regjeringen noen forslag utover at de har fått vedtatt et statsbudsjett?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:15:28]: Det viktigste regjeringen gjør, er å føre en ansvarlig økonomisk politikk. Det er det viktigste bidraget for å få stabilitet i norsk økonomi, få tillit til norsk økonomi, sørge for at renteforskjellene mellom Norge og utlandet blir minst mulig, og sørge for at norsk næringsliv har en forutsigbar framtid.

Så er det riktig at ved inntektsoppgjørene på 1970-tallet, nærmere bestemt i 1976 og 1977, prøvde en noe en kalte kombinerte lønnsoppgjør ved at staten ga skattelettelse for å bidra til å få ned den store inflasjonen som vi hadde på slutten av 1970-tallet. I ettertid ser en at erfaringene med det var mildt sagt delte.

Jeg tror nok det er fornuftig for regjering og storting å bidra til ansvarlige inntektsoppgjør gjennom en god, ansvarlig og forutsigbar økonomisk politikk. Og så er det partenes ansvar å fastsette de konkrete lønnstilleggene.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:16:33]: Alle partier på Stortinget ønsker å føre en ansvarlig økonomisk politikk. Forskjellen mellom regjeringens statsbudsjett og Fremskrittspartiets forslag, Høyres forslag, Kristelig Folkepartis forslag og Venstres forslag handler om noen milliarder kroner, altså noen promille i forhold til BNP. Om vi bruker litt mer penger på å investere i infrastruktur, slik at folk slipper å sitte i kø og heller kommer seg på jobb, svekker ikke konkurranseevnen til norsk næringsliv. Det styrker den, fordi ingeniørene slipper å få betalt for å sitte i kø. De kan sitte på kontoret og utvikle produkter.

Det som er poenget med denne runden i spørretimen, er jo løftet fra Torgeir Micaelsen, finanskomiteens leder og Arbeiderpartiets fremste økonomiske talsmann i Stortinget, som sier at det er viktig at vi bidrar, at staten skal bidra. Er det altså ingen ting som regjeringen tenker å bidra med utover at den har fått vedtatt et budsjett? Er det bidraget, altså at det budsjettet nå er blitt vedtatt, og ingen ting utover det?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:17:33]: Tidligere på dagen i dag fikk jeg overlevert OECDs utsyn over norsk økonomi for 2011. En av de tingene de understreket i den rapporten, er viktigheten av å ha en forutsigbar og tillitvekkende makroøkonomi og en god finanspolitikk. Det er jeg helt enig i, og det er hovedansvaret for regjeringen og Stortinget.

Vi følger godt med i det som skjer ute i Europa. Det er klart at hvis det skjer ting som setter norske arbeidsplasser i fare, er regjeringen rede til å handle ut fra det. Men det beste bidraget til et ansvarlig inntektsoppgjør er finanspolitikken. På dette området er representanten Torgeir Micaelsen og jeg helt enige. Det er hva vi gjør i den daglige økonomiske politikken, som er viktig. Fremskrittspartiet har jo en litt annen tilnærming, bl.a. når det gjelder oljepen-

gebruk og forholdet til handlingsregelen, som jeg tror vil komme til å bidra i negativ retning.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:18:36]: Du bør lese SSB-rapporter.

Presidenten: Stortinget skulle nå gått videre til spørsmål nr. 3, men presidenten kan ikke se at samferdselsministeren er i salen.

Spørsmål 4

Fra representanten Borghild Tenden til helse- og omsorgsministeren:

«Forslag til ny fastlegeforskrift inneholder tallrike pålegg om både oppsøkende virksomhet og rapportering. I høringsbrevet står det bl.a. at fastlegene skal ha oversikt over både tjenestebehov og legemiddelbruk og de faktiske tjenester listeinnbyggerne mottar i kommune- og spesialisthelsetjenesten.

Forstår statsråden at fastlegers arbeidssituasjon blir uoverkommelig med disse kravene, og vil hun ta hensyn til fastlegenes innspill og avgrense arbeidsoppgavene i den endelige forskriften?»

Spørsmål 5

Fra representanten Sonja Irene Sjøli til helse- og omsorgsministeren:

«Ifølge Norges Fibromyalgiforbund er det beregnet at det er mellom 150 000–200 000 mennesker som har sykdommen fibromyalgi. Erfaring er at det er mangelfull kunnskap om sykdommen både hos leger, fysioterapeuter og hos Nav. I tillegg er det store forskjeller når det gjelder profesjonalitet, oppfølging og kapasitet i de ulike kommunene. Det er viktig å sikre god og tilnærmet lik behandling av fibromyalgipasienter.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre en faglig god og likeverdig behandling over hele landet?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt.

Vi går da til spørsmål nr. 6, og presidenten registrerer at både spørre og statsråd er til stede.

Spørsmål 6

Svein Harberg (H) [11:19:17]: Da stiller jeg følgende spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Regjeringen har varslet omlegging av finansieringsmodellen for fagskoler i statsbudsjettet for 2013. Nasjonalt fagskoleråd og Rådet for fylkeskommunale fagskoler er så langt ikke kontaktet i forhold til en slik omlegging, og har dermed ikke fått anledning til å komme med innspill i prosessen. Tiden for å få til en god prosess i samarbeid med organisasjonene begynner å bli knapp.

Hvordan vil statsråden involvere fagskolenes organisa-

sjoner i prosessen omkring omlegging av finansieringsmodellen for fagskoler?»

Statsråd Tora Aasland [11:19:55]: Ved behandling av kommuneproposisjonen for 2012, jf. Prop. 115 S for 2010–2011 og Innst. 429 S for 2010–2011, ble det i merknad fra kommunal- og forvaltningskomiteen bedt om at det gjøres en vurdering av finansieringsordningen for fagskoler. Komiteens flertall, dvs. alle partiene unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser i sine merknader til Innst. S 16 for 2010–2011, jf. Prop 1 S for 2010–2011, hvor det står:

«Flertallet vil understreke fagskolens betydning som en viktig del av utdanningskjeden. Flertallet viser til at ansvaret for finansieringen ble overført til fylkeskommunen fra 1. januar 2010. Flertallet mener regjeringen må høste erfaringer fra dagens finansieringsorganisering og foreslå utbedringer av eventuelle svakheter, for å sikre en forutsigbar og god finansiering av fagskolens ulike linjer.»

Flertallet ber regjeringen komme tilbake med en slik vurdering av videre finansiering av fagskolene i kommuneproposisjonen for 2013.

Jeg vil understreke at det i kommuneproposisjonen bes om en vurdering av eventuelle forbedringer av finansieringsordningen for fagskoler, og ikke en evaluering. En evaluering vil være bredere anlagt og mer omfattende enn hva en vurdering av finansieringsordningen innebærer. For å utbedre eventuelle svakheter må en først gjøre en vurdering av virkningene av dagens finansieringsordning. Det er denne vurderingen regjeringen nå holder på med, og som vi vil forelegge for Stortinget i kommuneproposisjonen for 2013. Dersom regjeringen skulle komme til den konklusjon at det kan være hensiktsmessig å vurdere å endre finansieringssystemet, vil selvfølgelig både Nasjonalt fagskoleråd og andre aktuelle aktører i sektoren, som Rådet for fylkeskommunale fagskoler, involveres i det videre arbeidet. Men dette vil altså regjeringen komme tilbake til i kommuneproposisjonen for 2013 etter å ha gjort sin vurdering og kartlagt eventuelle behov for utbedringer av det nåværende finansieringssystemet.

Fagskolene er viktige som alternativ til høyere utdanning, og denne regjeringen har hatt stor oppmerksomhet på fagskolenes rolle i utdanningslandskapet. Jeg kan her nevne opprettelsen av Nasjonalt fagskoleråd, fagskolenes rapportering til den nye databasen for fagskolestatistikk, Kunnskapsdepartementets utarbeidelse av tilstandsrapport for fagskolene og det pågående arbeidet med å inkludere fagskolene i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Det er også satt i gang et arbeid med en nasjonal kandidatundersøkelse for fagskolekandidater. I denne sammenheng er det viktig å ha et godt og forutsigbart finansieringssystem som gjør at de offentlige tilskuddene som blir gitt til fagskolene, bidrar til å sikre opprettholdelsen av et solid fagskoletilbud i landet.

Jeg er godt fornøyd med det arbeidet fagskolerådet gjør, og jeg synes vi har et godt samarbeid om saker som angår fagskolene. Det er viktig å koble på fagskolerådet og eventuelle andre aktører når vi arbeider med saker hvor

vi er avhengig av faglige og gode innspill, men også for å vite hvordan fagskolesektoren vil reagere på enkelte saker. Jeg kan forsikre representanten Harberg om at regjeringen ikke vil komme til å foreslå konkrete endringer i finansieringssystemet for fagskoler før vi også har drøftet saken med fagskolerådet.

Svein Harberg (H) [11:23:03]: Det var en betryggende avslutning – selv om jeg registrerte tidligere i innlegget at statsråden sa at de skulle vurdere å se om de ville komme med endringsforslag, og hvis de ville, skulle de koble inn fagskolerådet. Jeg hadde jo håpet at fagskolerådet ble koblet inn helt fra starten av, i tenkningen omkring dette.

Jeg må innrømme at formuleringen i spørsmålet nok er å ta to skritt om gangen. Det kan være en kombinasjon av utålmodighet fra undertegnede og signaler – som også statsråden har gitt oss – om at det nok er ting vi må se på. Derfor er spørsmålet formulert som at det *kommer* en omlegging, og at den kommer i budsjettet for 2013. For meg er det for så vidt viktig å forsterke spørsmålet – og henstillingen – om å ta fagskolerådet og fagskolemiljøene med tidlig i prosessen. For vi vet at det er mange som nå sliter med usikkerheten og har meninger om dette.

Statsråd Tora Aasland [11:24:06]: Jeg kan forsikre representanten om at både jeg som statsråd og departementet har løpende kontakt med fagskolerådet. Jeg har vært på ganske mange møter og konferanser med dem og har ingen problemer med kommunikasjonen og med å lytte til det fagskolerådet mener.

Det som det her er snakk om, er et arbeid som ble gjort i forbindelse med forvaltningsreformen. Jeg tror at både representanten og jeg vil være enig i at fylkeskommunenes ansvar for fagskolene er viktig å understøtte på alle måter, både gjennom den regionale forankringen – fagskolen er en viktig del også av fylkeskommunens ansvar for regional utvikling – og interessen for at fagskolene fungerer på en god måte.

Så vil vi – i ethvert budsjett – se på både fylkeskommunenes økonomi og det som eventuelt måtte være direkte myntet på fagskolene. Men her har vi god kommunikasjon og gode prosesser, og jeg håper at fagskolene også kan bidra til at vi får et godt og variert utdanningstilbud.

Svein Harberg (H) [11:25:15]: Da har statsråden betrygget meg og lovet at organisasjonene blir godt ivaretatt i det videre arbeidet. Jeg håper det skjer så fort som mulig. Etter kontakten med dem har jeg forstått at akkurat dette spørsmålet var de foreløpig ikke involvert i.

Så refererte statsråden til en merknad som Høyre og Fremskrittspartiet ikke var med på. Det er jo fordi vi har foreslått at selve finansieringen skal tilbake til staten. Kan statsråden love at en ikke bare ser på justeringer og nåværende finansieringsordning, men også vurderer om det vil gjøre det enklere og mer forutsigbart for alle deler av fagskolene i Norge – både offentlig og privat – å ta finansieringen tilbake til staten, slik den øvrige høyere utdanningen har?

Statsråd Tora Aasland [11:26:10]: Jeg håper at også de partiene som ikke var med i flertallsmerknaden, og som ser betydningen av styrkingen av fagskolene, støtter opp om det finansieringsgrunnlaget som er nå. Det er klart at alle elementer vurderes til enhver tid i disse finansieringene, men her er det usedvanlig viktig at man støtter opp under fylkeskommunenes ansvar.

Økonomisk sett vet jeg jo veldig godt at fagskolerådet hadde ønsket seg mer penger, men jeg tror ikke det er så avgjørende for dem om det er staten eller fylkeskommunen som har ansvaret for de pengene. Det viktigste er at man får et godt økonomisk grunnlag for å drive fagskolene. Det er vi alle interessert i. Jeg håper vi kan få en bred oppslutning både om at det er nødvendig med en god finansiering, at vi har et godt grunnlag å finansiere det på, og at vi har bevisste eiere og drivere av fagskolene.

Presidenten: Da er vi ferdig med spørsmål nr. 6. Siden statsråd Magnhild Meltveit Kleppa nå er ankommet Stortinget, går vi tilbake til spørsmål nr. 3.

Spørsmål 3

Per Roar Bredvold (FrP) [11:27:30]: Jeg ønsker til å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Riksvei 25 i Hedmark fylke er den veien som har flest elgpåkjørslar i Norge. De fleste andre veiene i Hedmark har også svært mange ulykker av denne art.

Hva vil statsråden bidra med for å redusere antall ulykker både i Hedmark og ellers i landet?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:27:51]: Dei siste ti åra har om lag 1 300–1 400 elg vorte drepne i trafikken årleg. Dette er eit tal som har halde seg relativt stabilt. Ein tredel av alle påkøyrslar av elg skjer i Hedmark. Talet på elg som blir skotne i Hedmark, er på ca. 8 000 – av desse over 3 000 i kommunane Trysil, Åmot, Elverum og Stor-Elvdal. Elgstamma er svært stor i Hedmark. Det er ein del av forklaringa på det høge talet på elg som blir drepne i trafikken.

Påkøyrslar fører både til lidning og død for dyra og til materielle skadar på køyretøy. Enkelte gonger er samanstyrt mellom køyretøy og elg så kraftig at det fører til alvorleg personskade og død. Statens vegvesen arbeider derfor systematisk i heile landet for å redusera talet på elgpåkøyrslar.

Ein stor del av vegnettet går gjennom område med mykje elg, og det er ikkje praktisk mogleg å unngå alle elgpåkøyrslar. For å unngå slike påkøyrslar er det på dei mest utsette strekningane sett i gang særlege tiltak utover vanleg skilting av fare for elg. Langs nye vegstrekningar blir det sett opp viltgjerde for å hindra at elgen kjem ut i vegbanen, og det blir bygt over- og undergangar for at elgen skal kunna kryssa vegen.

Statens vegvesen har gjennomført ei evaluering av dei særlege tiltaka som er gjennomførte, for å redusera talet på elgpåkøyrslar. Fjerning av trevegetasjon langs veg har vist seg å vera det mest effektive tiltaket. Dette betrar sikten

langs vegen, slik at førar av køyretøy oppdagar elgen tidlegare. Føraren får då lengre tid til å senka farten, og dette reduserer risikoen for påkøyrsl. Statens vegvesen gjennomfører no slike tiltak langs fleire vegstrekningar som ei konkret oppfølging av den nasjonale trafikktryggleiksplanen.

I området sør i Hedmark der det skjer mange påkøyrslar, er det gjeve løyve til vinterjakt på elg, med kvote på inntil 100 dyr. Dette, saman med vinterføring i dei same områda, bidreg til å redusera talet på dyr som oppheld seg nær veg, særleg elg som trekkjer frå andre område på vinterstid.

Gjennom pågåande arbeid på ulike arenaer vil vi auka kunnskapen om kva tiltak som kan redusera talet på viltulukker i trafikken. Det er ingen enkle løysingar på kort sikt, og moglegheitene for å oppnå gode resultat krev eit godt samarbeid mellom fleire aktørar, basert på godt dokumentert kunnskap. Eg vil likevel understreka at den enkelte trafikanten òg må bidra, f.eks. ved å senka farten i område med mykje vilt.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:30:47]: Jeg takker statsråden for et informativt og godt svar, og hun viser òg til noen tiltak som er blitt gjort.

Det var en stor artikkel i VG 3. februar 2012, på to sider, som tok for seg dette, og det er ikke tvil om at Hedmark er det fylket som har flest påkjørsler og mange skader, og at mange veistrekninger i Hedmark er de som er hardest rammet på dette området. Det er ca. 3 000 elger som blir påkjørt av biler i året. Dette er 3 000 ulykker også, for det er sjelden mer enn én elg involvert i en ulykke om gangen, i motsetning til f.eks. der rein er involvert. Dette er altså 3 000 ulykker med alvorlige konsekvenser.

Jeg hører at statsråden nevner noen ting, men det er én ting hun ikke nevner, og det er godt vintervedlikehold på vei. Hvis vedlikeholdet på veiene hadde vært bedre enn det er på enkelte steder, tror jeg det hadde vært lettere å stoppe når man ser en elg som kommer ut i veien – så jeg vil at statsråden svarer litt på dette om vintervedlikehold.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:31:55]: Fyrst ei korrigerings: Det er 3 000 elg som blir skotne i tre av kommunane i Hedmark – men talet på dei som blir drepane i trafikken, er mellom 1 300 og 1 400. Det er noko lågare, men sjølvsagt altfor høgt.

Vintervedlikehold har vi uavtaleleg fokus på. Vi har styrkt det generelle vedlikeholdet kraftig. Vi har fått auka merksemda med omsyn til brøyting, stenging av vegar raskare enn før og tavler og varsling av ulikt slag for at trafikantane heile tida skal få vita meir om kvar det er vinterforhold. Når det gjeld dyrepåkøyrslar, er det klart at vedlikehold av veg òg betyr mykje.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:33:08]: Jeg takker statsråden for svaret nok en gang.

De 3 000 som blir påkjørt, er 3 000 ulykker – altså ikke hvor mange som er skutt, men 3 000 elger som blir påkjørt i Norge av bil på forskjellige veier, og mange av veiene er i Hedmark. Men ikke alle elgene dør under påkjørselen, det

blir skader både på materiell og på dyrene, og dermed får vi dyrelidelser.

Ellers tror jeg nok at statsråden og undertegnede har en felles forståelse for problemet og ønsker at det skal løses. Det er forskjellige måter å løse det på, og statsråden har nevnt noe. Jeg tror personlig at f.eks. fôringsplasser er en god ting, slik at elgen har et sted hvor han kan få mat, som ikke er i nærheten av trafikkert vei. Jeg tror også kantrydding er viktig. Jeg tror godt vintervedlikehold er veldig viktig. Jeg tror det er bra med en oppfølging med viltnevnder, altså et samarbeid der. Jeg tror at lavere fartsgrenser i perioder på enkelte strekninger kan være riktig. Jeg tror at bedre skilting kan være riktig. Jeg tror at opplysning òg er viktig, og selvfølgelig også en del andre ting, og dette vil jeg at statsråden skal ta fatt i.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:34:19]: Eg takkar for gode råd. Dette er ei sak som spesielt Statens vegvesen i dei berørte fylka er merksam på, og nokre av de tiltaka som Bredvold her nemner, er vi altså godt i gang med.

Så er det heldigvis slik at det er ein liten del av elgpåkøyrslane som resulterer i alvorlege personskadar, i verste fall dødsfall. Men det døyrr statistisk éin til to personar etter påkøyrsl av vilt, det er i underkant av 100 personar som blir påførte skadar i større eller mindre grad, og den samfunnsøkonomiske kostnaden er rekna til noko over 600 mill. kr årleg. Så dette er heilt klart eit viktig område som det er viktig å koma med tiltak i forhold til.

Presidenten: Vi går da videre til spørsmål 7.

Spørsmål 7

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:35:29]: Mitt spørsmål er til arbeidsministeren, og lyder slik:

«Navs innstramming i permitteringsregelverket fører til at anleggsbedrifter sier opp fast ansatte og i stedet tilbyr dem midlertidige ansettelser, da man nå ikke får godkjent søknad om dagpenger ved permittering grunnet mangel på oppdrag. Dette viser seg å føre til store utfordringer med tanke på ansettelsesforhold, rekruttering, kompetanseheving i bedrift, bruk av utenlandsk arbeidskraft etc.

Ser statsråden at endringen har fått utilsiktede virkninger, og vil statsråden justere regelverket slik at det treffer bedre?»

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:36:03]: For å ha rett til dagpenger under permittering stilles det vilkår om at permitteringen skyldes mangel på arbeid eller andre forhold som arbeidsgiveren ikke kan øve innflytelse på. Det forutsettes at arbeidsgiveren ikke har hatt mulighet til å tilrettelegge arbeidet slik at permittering kan unngås. Bakgrunnen for dette kravet er at arbeidsgivere ikke uten videre skal kunne velte lønnskostnadene over på folketrygden gjennom å permittere. Dagpenger under permittering er først og fremst ment som et sikkerhetsnett ved hendelser som arbeidsgiver i liten grad kan forutse. Det er ikke me-

ningen at virksomheter som i alminnelighet bare har arbeid deler av året, skal kunne basere driften på at ansatte kan motta dagpenger under permitteringer når virksomheten ikke har arbeid.

Vanlige sesongvariasjoner må anses som forutsigbare, og permitteringer på grunn av dette gir som hovedregel ikke rett til dagpenger. På den annen side kan f.eks. unormalt strenge kuldeperioder som umuliggjør arbeidet, gi grunnlag for dagpenger. Hva som er unormalt, varierer geografisk og må vurderes konkret.

Vinteren 2011–2012 presiserte Arbeids- og velferdsdirektoratet gjeldende regler for vurdering av permitteringer i forbindelse med sesongvariasjoner. Formålet var å unngå forskjellsbehandling i etatens praktisering. Overfor meg er det framhevet at presiseringen har blitt oppfattet som en innskjerping, i alle fall i de tilfeller hvor tidligere praksis ikke var i overensstemmelse med regelverket.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har allerede opplyst at de vil følge opp enkeltsaker med sikte på å sikre lik praksis, f.eks. innenfor et konsern med flere kontorer rundt om i landet. Jeg vil i tillegg be direktoratet om en bredere gjennomgang av praksis i permitteringsaker som skal sikre større forutsigbarhet for den enkelte virksomhet og lik behandling i like tilfeller. Departementet vil følge dette i dialog med Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:37:51]: Jeg vil takke statsråden for et godt svar. Jeg er veldig glad for at du er villig til å gå inn i saken, slik som du antyder.

Det som jeg mener er viktig få fram i en slik sak, er at de bransjene som ofte blir betegnet som sesongarbeid, ikke nødvendigvis er det. Anleggsgartnere er en av dem som ikke er det. De gjør mye arbeid på vinteren og gjør store tilpasninger for å forsøke å få utnyttet de faste utgiftene mest mulig, f.eks. lastebiler eller annen type utstyr som de har investert i.

Det jeg gjorde før jeg stilte spørsmålet, var å undersøke blant bedriftene. Av 18 bedrifter i bransjen som svarte, var det åtte bedrifter som svarte at de fikk avslag på dagpenger, og ti som svarte at de ikke fikk det. Jeg deler beskrivelsen til statsråden, men jeg har en bekymring for at selv om en går inn i det, vil en likevel sette denne bransjen i samme kategori som f.eks. asfaltbransjen, som er en helt annen type bransje.

Er statsråden opptatt av den samme problemstillingen?

Presidenten: Presidenten vil minne om at all tale skal rettes til presidenten.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:39:02]: Jeg legger til grunn at representanten og jeg er enige om utgangspunktet – at Nav må gjøre en individuell vurdering. Det tror jeg vi er enige om. Så har Nav vært opptatt av å sørge for likebehandling, og det var det som ble oppfattet som en innskjerping. Nå er jeg veldig opptatt av at vi må være sikre på at det er likebehandling vi faktisk har fått, og at like tilfeller behandles likt. Det er alltid en utfordring, for det er alltid en utfordring å vite hva som er like tilfeller. Det betyr at selv om vi gjør en veldig grundig gjennomgang,

vil det være tilfeller som kan framstå som like, som likevel er ulike. Men jeg tror vi kan være enige om at vi får en ordentlig og god gjennomgang – den skal jeg få i løpet av mars.

Så har jeg vist ved det jeg har gjort tidligere, og for så vidt også i dialog med representanten som jeg synes har tatt opp et viktig spørsmål, at vi nettopp er opptatt av bedrifter og virksomheter som er sesongbaserte. Vi må særlig se på det.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:40:06]: Jeg vil gjerne takke for svaret – veldig bra. Jeg er veldig glad for at statsråden melder at vi kan få en gjennomgang så fort som allerede i løpet av mars. Det tror jeg bransjen også er veldig opptatt av. En ser at utfordringen er at der de har oppfattet at det har vært én praksis og nå har fått den endret, har de ansatte gått uten dagpenger og dermed blitt satt i en vanskelig situasjon. Det samme har bedriftene blitt. Derfor er jeg veldig glad for den gjennomgangen og ønsker den velkommen.

Det jeg også ønsker å utfordre statsråden på, er at mye av det viktige med permitteringsregelverket, er nettopp å sikre at kompetansen forblir i bransjen, at en skal ha muligheten til det. Jeg vil ikke ha noen utnyttning av regelverket, men er opptatt av at den biten er der. Jeg ser at det er mange som ønsker å unngå regelverket gjennom f.eks. prosentkontrakter. Det kan være en løsning, men jeg er redd for at det gjør yrket mindre attraktivt.

Vil statsråden også ha med den biten av problemstillingen inn i gjennomgangen?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:41:10]: Vi er helt klart enige om at permitteringsregelverket ikke skal misbrukes, og at det skal brukes der det er ment å bli brukt.

Så tror jeg vi skal være klar over, gitt situasjonen i Europa, at vi står overfor stadige utfordringer knyttet til norsk arbeidsliv. Det går veldig godt med Norge, men det er ikke noe vi kan ta for gitt. Vi kan ikke utelukke at vi kommer til å få mer press knyttet til permitteringsregelverket. Det er derfor jeg er så opptatt av at vi på dette tidspunktet, før vi ser det presset øke, må sørge for at vi har gode rutiner for å sikre en likebehandling av like tilfeller.

Men så er jeg også veldig opptatt av at det er slik nå at de som blir ledige i Norge, stort sett skaffer seg nytt arbeid. Vi må passe på at vi også har et godt system for hele tiden å ha gode omstillinger, og det er det som hele tiden er balansen i permitteringsregelverket: Ja, der hvor det er forbigående konjunkturnedgang, skal man sikre og holde på kompetansen, men man skal også sørge for at man ikke holder på kompetansen som man kan bruke i de delene av norsk arbeidsliv hvor vi trenger arbeidskraft.

Spørsmål 8

Robert Eriksson (FrP) [11:42:24]: Jeg har gleden av å stille arbeidsministeren følgende spørsmål:

«Mange som arbeider deltid i offentlig virksomhet, mis-

ter retten til pensjonsopptjening dersom ansettelsesforholdet er mindre enn 35 pst. eller 14 timer i uken. I en del yrker arbeider mange i flere deltidjobber som til sammen utgjør høyere stillingsprosent. Allikevel oppnår de ikke rett til offentlig tjenestepensjon ved oppnådd pensjonsalder.

Vil statsråden medvirke til at det er den samlede arbeidsinnsatsen i offentlig sektor som legges til grunn ved beregning av pensjonsrettigheter til offentlig tjenestepensjon?»

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:43:03]: Spørsmålet som representanten Eriksson tar opp, gjelder pensjonsrettigheter for dem med små stillingsstørrelser i offentlig sektor. Minstegrensen for rett til medlemskap i offentlig tjenestepensjonsordning er 14 arbeidstimer per uke og 35 pst. stilling for lærere. Den som har flere stillingsforhold under denne minstegrensen, vil kunne overstige minstegrensen dersom en legger sammen de ulike stillingsandelene.

For stillinger som hører til Statens pensjonskasse, er dette forholdet løst. Her er deltidstillinger under minstegrensen pensjonsgivende hvis de er kombinert med annen stilling med medlemskap i Statens pensjonskasse og summen av stillingene oppfyller minstegrensen. Dette gjelder uavhengig av om stillingsforholdene er hos samme arbeidsgiver eller forskjellige arbeidsgivere.

Den pensjonsmessige håndteringen av kombinerte stillinger i kommunal sektor avhenger av om den ansatte har stillingene hos samme arbeidsgiver eller flere arbeidsgivere. I de tilfellene der stillingene er hos samme arbeidsgiver og til sammen overstiger minstegrensen, slås stillingsdelene sammen av arbeidsgiveren og innrapporteres til pensjonsleverandøren. Når stillingsdelene derimot er hos forskjellige arbeidsgivere, skjer det normalt ingen slik sammenslåing av stillingsdelene. Dette skyldes at den enkelte arbeidsgiver har hver sin pensjonsordning hos pensjonsleverandøren.

For de tilfellene hvor en person har flere stillinger hos samme arbeidsgiver, og hvor det både er Statens pensjonskasse og en kommunal tjenestepensjonsordning som er pensjonsleverandør, er dette heller ikke noe problem. Samlet stillingsforhold vil her bli innrapportert til én av pensjonsleverandørene når summen av stillingene er over minstegrensen.

Konklusjonen er at problemstillingen som representanten Eriksson tar opp, i det alt vesentlige blir håndtert til fordel for den enkelte arbeidstaker.

Der hvor dette er et problem, er hvor stillingsforholdene er knyttet til to forskjellige arbeidsgivere i kommunal sektor. Etter mitt syn er denne problemstillingen en praktisk, men likevel overkommelig utfordring som arbeidsgivere og pensjonsleverandører i kommunal sektor selv bør søke å løse.

Med regjeringens forslag til ny offentlig tjenestepensjon i forbindelse med tariffoppgjøret 2009 ville minstekravet for medlemskap i offentlige tjenestepensjonsordninger vært lavere enn det som er tilfellet i dag. Regjeringens opplegg ville dermed ha gjort problemstillingen Robert Eriksson tar opp, betydelig mindre.

Robert Eriksson (FrP) [11:45:17]: Jeg takker for svaret. Jeg er også godt kjent med at man har løst dette når det gjelder Statens pensjonskasse, men jeg opplever fortsatt å få veldig mange henvendelser fra ulike hold om at man ikke har klart å løse det selv om det er en åpning for det i regelverket i kommunal sektor.

For å ta et eksempel: Det gjelder en god del kulturarbeidere, for å bruke det begrepet, som jobber litt på den ene musikkskolen og har den som arbeidsgiver, så jobber man litt på en skole, og så jobber man kanskje litt på musikkskolen i nabokommunen. De står da uten pensjonsopptjening. Hvis man jobber i to nabokommuner, i små stillinger, som mange gjør, burde man da også ha sett på muligheten for å slå sammen den samlede arbeidsinnsatsen? Med tanke på at det er kommunal sektor, og at det er KLP som er pensjonsleverandøren, skulle det være problemfritt, vil jeg tro. Jeg vet ikke hvordan statsråden ser på det?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:46:20]: Som jeg tror vi er enige om, er det et problem som begrenses til kommunesektoren og til den situasjonen. Representanten har kommet med noen eksempler. Jeg ser at det er et reelt problem for dem det gjelder, men det er også slik at disse kommunale pensjonsordningene er basert på tariffavtaler, og jeg anser at det må være partene som får sette seg ned sammen og rydde opp i hvordan man håndterer det. Når det gjelder eksemplet som det ble vist til, hvor man har samme pensjonsleverandør osv., burde partene kunne rydde opp i det forholdet.

Robert Eriksson (FrP) [11:46:59]: Ut fra de tallene jeg har fått fra KS, er det 47 000 ansatte som har stillinger på under 14 timer og ergo ikke får opptjent pensjonsrettigheter. Vi ser i mange tilfeller at de ikke får andre typer stillinger så de kan koble disse stillingene sammen for å få større stillingshjemmel, heller. Man ansetter dem i ulike vikariater, noe som gjør at de sparer de pensjonskostnadene.

Jeg tok opp dette forholdet allerede den 15. mars 2006, altså for snart seks år siden. Den gang sa daværende fornyingsminister, Heidi Grande Røys, at dette var en problemstilling man skulle se på. Mitt spørsmål er: Hvor langt er man kommet fra regjeringens ståsted i å ha sett på det, og når vil man komme tilbake til Stortinget med de forholdene?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:48:00]: Først vil jeg bare si at jeg skal ta opp det spørsmålet med den nåværende fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren for å få tilbakemelding på akkurat den problemstillingen.

Når det gjelder problemstillingen med disse 47 000, er det litt uklart for meg om man kan slutte fra det at de personene ikke har pensjonsopptjening, eller om det er personer som jobber 14 timer. Det er ikke gitt at det er noen direkte sammenheng mellom de tallene, jamfør min forklaring i innlegget. Jeg må bare gjenta mitt svar, at dette er et tariff-

basert pensjonssystem. Man har to selvstendige parter som sitter med denne problemstillingen foran seg. Det er naturlig at tariffpartene setter seg ned og løser det problemet i den grad de ikke skulle ha store, uoverstigelige problemer med å gjøre det.

Presidenten: Sak nr. 2 er dermed ferdigbehandlet.

S a k n r. 3 [11:48:34]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.
Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.49.
